

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI VRANCEA

Unitatea de Implementare a
Proiectului LIFE08NAT/RO/000500

Către,

Consiliul Județean Harghita

Spre stiinta: Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice

Referitor la: Proiect Raport *Daune provocate de urși în județul Harghita*

Stimate Domnule **Borboly Csaba**

Apreciam si salutam în mod deosebit disponibilitatea Consiliului Județean Harghita si a colectivului de experti coptati de institutia Dumneavoastra de a se implica activ in planificarea cadrului de management a speciei urs brun (*Ursus arctos*) la nivel regional și național. Apreciam de asemenea că in raportul realizat ați ales sa utilizați si informații obținute in cadrul proiectului LIFEURSUS deși considerăm că proiectul deține mult mai multe informații pe problematica conflictelor om-urs decât cele prezentate de dumneavoastră. Deoarece considerăm că implicarea factorilor interesați este importantă atunci când se propune schimbări in cadrul unui sistem de management al unei specii (indiferent de aceasta) dorim să facem câteva observații și comentarii la raportul dumneavoastră cu scopul de a îmbunătăți calitatea și obiectivitatea acestuia.

1. Nici o reglementare in vigoare nu stabilește un număr minim de 5 urși ce trebuie să existe in fiecare arie naturală protejată. (pag. 5). Fiecare arie naturală protejată este caracterizată de o anumită calitate a habitatelor respectiv de o capacitate diferită de suport a habitatelor, capacitate de suport ce in cazul ursului este sezonieră fiind relație directă cu disponibilitatea hranei de origine vegetală.
2. Art. 39 litera I. din Legea 407/2006 a vânătorii și protecției fondului cinegetic prevede "se interzice vânărea urșilor la nadă sau la bârlog; este permisă vânătoarea la nadă a exemplarelor de urs care produc pagube, cu aprobarea administratorului si a autorității publice centrale care răspunde de protecția mediului;". În interpretarea aliniatului vânătoarea la bârlog este interzisă! Vânătoarea la nadă poate reprezenta excepție, logica fiind de a recolta ursul ce provocat paguba deoarece acesta revine in majoritatea cazurilor la hoit (ce reprezintă nadă). (pag. 6)
3. Estimările asumate de Ministerul Mediului indică un trend stabil al populației de urs, caracterizat de fluctuații anuale și sezoniere in anumite zone. Raportările gestionarilor de fonduri cinegetice indică un trend crescător (pag. 6), însă in multe situații aceste trend nu are niciun fundament științific. Considerăm că problematica mărimii populației de urs trebuie abordată precaut deoarece in acest moment precizia metodelor aplicate este extreme de redusă. Ca exemplu faptul că 10 persoane văd independent 10 exemplare de urs nu inseamna ca sunt neapărat 10 urși in zona respectivă. Pot foarte bine sa fie 5 sau 15 urși.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI VRANCEA

Unitatea de Implementare a
Proiectului LIFE08NAT/RO/000500

4. În Carpați există o singură specie de urs brun. Din formularea dumneavoastră reiese că "ursul carpatic" ar reprezenta majoritate în populația de urs brun. (pag.6).
5. Recomandăm precauție în utilizarea valorilor privind densitatea urșilor în România deoarece aceștia nu sunt distribuiți uniform. Așa cum ați menționat zona Harghitei și Covasnei este caracterizată de o densitate ridicată a urșilor fiind cu mult peste media în Carpați. (pag.6).
6. Din datele analizate de echipa proiectului nu a fost dovedită o relație directă, respectiv o corelație, între numărul de urși și numărul incidentelor. Aceeași concluzie a fost trasă și în cadrul altor populații de urs precum cele din Slovenia, Croația, Slovacia, Suedia. Analiza pagubelor pe mai mulți ani (http://lifeursus.carnivoremari.ro/pdf/Raport-pagube-si-analiza-cost-beneficiu-garduri-A4_C6%202008-2013.pdf) arată un caracter aleatoriu al numărului de pagube ca distribuție în spațiu, precum și pe ani, însă una stabilă din perspectiva sezonului (vârful pagubelor este în perioada iulie, august septembrie). Studii anterioare arată că pagubele sunt provocate în general de un număr redus de urși (<http://www.travaux.ro/web/index.php/contents/15-volume-54-issue-2-2011> - *Trouble-making Brown bear Ursus arctos Linnaeus, 1758 (Mammalia: Carnivora) – behavioral pattern analysis of the specialized individuals* Leonardo Bereczky, Mihai Pop, Silviu Chiriac). Credem că propunerea Președintelui Asociației de Dezvoltare Rurală a Consiliului Județean Harghita nu un fundament realistic, deoarece experiența arată că un urs poate provoca o mai multe pagube într-un timp foarte scurt. Nu există nicio relație matematică care să stabilească un număr optim de urși care să conducă la zero pagube. În fapt obiectivul de zero pagube poate fi atins doar cu zero urși. (pag7).
7. Credem că raportarea pagubelor la numărul de urgență 112 (pag. 8) nu va aduce îmbunătățiri sistemului deoarece procedura de constatare a pagubei este dependentă de existența unei resurse umane ce trebuie să constate paguba ca atare. Într-adevăr procedura stabilită în HG1679/2008 poate fi îmbunătățită, iar echipa proiectului WOLFLIFE ce se derulează în perioada 2014-2018 și-a propus să asigure îmbunătățirea activității inspectorilor prin cursuri de specialitate pentru a îmbunătăți calitatea proceselor verbale respectiv timpul alocat aprobării proceselor verbale.
8. Reducerea numărului de exemplare de masculi maturi poate contribui la alterarea structurii pe clase de vârstă a populației de urs și într-adevăr poate schimba procesul de reglare întra populațională însă în prezent cel puțin la nivelul populației Carpatice de urs brun nu există studii concrete privind acest reglaj, nu există studii concrete privind mortalitatea naturală a urșilor, respectiv a natalității. Ce știm este că într-adevăr vânatoarea este orientată selectiv către urși de talie mare și către masculii ceea ce poate favoriza creșterea populației. Reglementarea recoltării doar a urșilor tineri poate avea efecte neașteptate pe termen lung dacă ea nu este aplicată fundamentat pe realitatea din teren. Procesul de optimizare a unei populații de urs (pag. 10) trebuie abordat considerând informații certe privind mărimea populației și structura acesteia. Reducerea masivă a bazei piramidei populaționale poate afecta pe termen lung nu doar mărimea populației ci și viabilitatea genetică iar impactul poate fi semnificativ. Până la existența unor studii care să fundamenteze o asemenea decizie la nivel

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI VRANCEA

Unitatea de Implementare a
Proiectului LIFE08NAT/RO/000500

național, credem că orice gestionar responsabil poate decide dacă scoate din populație doar urșii tineri sau femele, neexistând reglementări care să interzică aplicarea acestei selecții cu scopul de a reduce populația într-o anumită zonă. Considerând și următorul paragraf credem că într-adevăr autorizațiile de vânatoare trebuie eliberate pentru acei urși dovediți că au făcut pagube.

9. În ceea ce privește vătămările de persoane credem că într-adevăr acestea reprezintă o urgență și legislația ar trebui să le trateze ca atare. Menționăm totuși că vătămările de persoane au un puternic caracter aleatoriu, existând totuși anumite grupuri sociale care prin activitatea desfășurată sunt mai susceptibile de a fi atacate (crescătorii de animale, gonacii, culegătorii de fructe și ciuperci). Principala soluție este îmbunătățirea timpului de reacție a autorităților în aceste cazuri prin existența unui protocol clar stabilit. În ceea ce privește recoltarea urșilor ce au produs vătămări credem că ar fi mai util ca gestionarii să asigure o rezervă de urși din cota deja alocată special pentru asemenea cazuri însă nu putem să nu menționăm că în majoritatea atacurilor acestea au un caracter defensiv situație în care ursul este greu de identificat deoarece abandonează rapid zona. Așa cum am menționat anterior un protocol este necesar pentru asemenea cazuri.
10. Utilizarea gardurilor electrice în cadrul proiectelor LIFE implementate de APM Vrancea indică cel mai ridicat randament în prevenirea pagubelor indiferent de mărimea lor. Succesul este dat de modul în care gardul este utilizat și întreținut (pag. 10).
11. Susținem necesitatea reglementării pășunatului și a altor activități ce produc deranjul faunei sălbatice. (pag.11).
12. În acest moment arealul de distribuție a ursului brun cuprinde și zonele de deal nu doar zona montană (pag.11). În ceea ce privește reglementările Europene ele până în prezent nu au afectat continuitatea vânătorii ursului brun. Ba din contră ele forțează aplicarea măsurilor orientate către recoltarea urșilor problemă. Vă reamintim că ursul brun este specie protejată încă din anul 1997 odată cu aderarea României la Convenția de la Berna. Problema repartizării cotelor este o problemă de ordin intern ce nu are legătură cu Directiva Habitate, iar planificarea și aplicarea lor cu scopul reducerii pagubelor poate contribui la reducerea conflictelor însă nu va contribui la eliminarea lor.
13. Observațiile și cercetările realizate în cadrul proiectului LIFEURSUS indică faptul că pe raza județului Harghita, majoritatea gestionarilor fondurilor de management cinegetic au organizat numeroase puncte de hranire suplimentară a ursilor, multe dintre acestea fiind situate la distanțe relativ mici față de localități și drumuri forestiere. Studiile științifice arată că hrănirea suplimentară a ursilor pe perioade lungi și în locații fixe duce la o modificare a comportamentului și a modului de utilizare a teritoriului, concentrând numărul de exemplare în proximitatea punctelor de hranire. Densitatea ridicată a exemplarelor de urși semnalată de raportul înaintat de instituția Dvs., poate fi urmare directă a acestor practici cinegetice și ca urmare considerăm că trebuie reanalizat și reglementat și modul de administrare a hranei suplimentare, luându-se în calcul riscul de habitare a exemplarelor de urs.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI VRANCEA

Unitatea de Implementare a
Proiectului LIFE08NAT/RO/000500

In contextul celor mai sus aratate, permiteti-ne sa va asiguram de intreaga noastra deschidere pentru identificarea solutiilor optime care sa duca la o asigurare viabila a coexistentei intre om si speciile de carnivore mari care vietuiesc pe raza judetului Harghita. De asemenea va informam pe acesta cale ca echipa noastra va sta la dispozitie cu informatii si sprijin in demersul Domniei Voastre de a imbunatatii managementul speciei urs in contextul in care este necesara protectia bunurilor si sanatatii umane.

Fata de cele mai sus aratate va asiguram de intreaga noastra consideratie.

Cu stima,

Manager proiect LIFEURSUS

Dr. Silviu Chiriac